

СТЕНОГРАМА

засідання Комітету Верховної Ради України

з питань освіти, науки та інновацій

22 серпня 2023 року

Веде засідання Голова Комітету БАБАК С.В.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Ітак, кворум є, можемо починати.

Шановні колеги, розпочинаємо засідання Комітету з питань освіти, науки та інновацій. У нас сьогодні досить короткий комітет, але дуже важливий.

Сьогоднішній порядок денний.

Перше: про проект Закону про внесення змін до деяких законів України щодо визнання результатів навчання осіб, які проживають на тимчасово окупованій території України (реєстраційний номер 9591).

І друге: "Різне".

Отже, чи є зауваження, пропозиції до порядку денного?

Якщо ні, то прошу проголосувати. Хто – за? Прошу проголосувати.

_____ . За.

ЛИС О.Г. Лис – за.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Бачу, Сергій Валерійович. За порядок денний проголосуйте, будь ласка. За.

Дякую, колеги. Рішення прийнято.

Переходимо до першого пункту порядку денного. Отже, пункт перший: про проект Закону про внесення змін до деяких законів України щодо визнання результатів навчання осіб, які проживають на тимчасово окупованій території України (реєстраційний номер 9591).

Шановні колеги, незважаючи на те, що першим автором є я, а всіма іншими авторами є ви, це проект, напрацьований за ініціативи Уповноваженої Президента з питань Криму пані Таміли Ташевої, її офісом, Міністерством освіти і науки і нами. Це спільний законопроект, він дуже важливий. І в чому є одна маленька загвоздка: що він був зареєстрований, вже не пам'ятаю коли, а строк подачі

альтернативних насправді 24 числа. А 23 числа він стоїть в порядку денному і буде проголосований в залі в першому читанні, сподіваюсь, без жодних проблем і конституційною більшістю.

Законопроект насправді дуже важливий, тому що він впорядковує, або створює і впорядковує механізм визнання результатів навчання дітей, які знаходяться на тимчасово окупованій території, причому всіх, навіть для територій, починаючи з 2014 року. Підкреслюю для всіх нашу спільну позицію, що це не визнання дипломів, не визнання закладів освіти, які знаходяться там, в жодному. Це наша спроба запропонувати механізм, за яким ми можемо частково давати можливість дітям – тим, які там навчаються або вже закінчили навчання, - частково підтвердити свої результати навчання.

Це дуже важлива історія для нас, це дуже важливо під час деокупації, і, ми розуміємо, це важливий сигнал для тих людей, для наших громадян, які проживають зараз на тимчасово окупованій території.

Проект закону, в принципі, у кожного з вас є. Якщо хочете, можемо його обговорити. Якщо в когось є запитання, зауваження, пропозиції, будь ласка, прошу.

Мені подобається, коли ми спільно готуємо законопроекти, але Іван Григорович має... . Але тільки з мікрофоном, бо, крім мене, тоді вас ніхто не почує.

КИРИЛЕНКО І.Г. *(Не чути)*.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Іван Григорович, і да, і ні. Я сподіваюся, що всі почули Івана Григоровича. А Іван Григорович сказав, що Головне науково-експертне управління зазначає, що це все-таки рівень підзаконки. І да, і ні. Я думаю, що частково це питання можна було б врегулювати на підзаконці, але я думаю, що зараз це варто врегулювати, власне, на законодавчому рівні, тому що, по-перше, це потужний сигнал для всіх; по-друге, ми і так на підзаконку залишимо деякі речі, які ми не хочемо зараз прямо прописувати в законі, тому що ми не знаємо наперед, наприклад, чи в нас будуть уповноважені заклади освіти, які будуть це робити, чи все ж таки... . Або дисципліни, по яких ми точно не будемо атестувати, скажімо так, бо ми розуміємо, що є діти, наприклад, які навчаються,

скажімо, воєнній справі в Криму, да? Будемо ми їх хоч частково атестувати, визнавати їх результати навчання? Я думаю, що точно ні. Але все ж таки оцей перелік спеціальностей, він може бути динамічним, по ньому можуть бути дискусії, і ми його точно не хочемо прописувати, конкретизувати в законі, ми краще це право залишимо Кабінету Міністрів, тому що вони будуть дивитися все ж таки деталі кожної спеціалізації. А чому це не можна зробити виключно підзаконними актами, якщо ви не проти, я попрошу Міністерство освіти, вони мають дуже чітку аргументацію. Пане Михайле, або Олег Ігорович, будь ласка, хто зможе на це питання відповісти?

ВИННИЦЬКИЙ М. Може, давайте краще Олег Ігорович.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Будь ласка, Олеже Ігоровичу.

ШАРОВ О.І. Дякую дуже.

Насправді кажучи, тому що на сьогоднішній день окремими законом це є заборонено. І якщо воно сьогодні заборонено законом, ми не можемо його подолати підзаконними актами. Дякую.

КИРИЛЕНКО І.Г. Тобто, Сергій Віталійович, все-таки цей закон, перш за все, сигнал політичний, що ми за душі боремось, не стільки за території, скільки за душі. Тому без обговорення не бажано, щоб він йшов, бажано, щоб з обговоренням, і ви це з трибуни сказали. Це позиція України, це позиція комітету і Верховної Ради.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Іван Григорович, власне, ми вчора так на Погоджувальній раді і говорили, що він буде, звісно, з обговоренням, і, звісно, ми його будемо представляти як закон, і саме про це скажемо, тому що є різні різночитання цього закону. Хтось по-різному, скажімо так, дивиться на слово "кваліфікація"; хтось по-різному дивиться на слово "атестація", тому що для когось це може бути не зовсім правильно трактовані деякі норми, наприклад, що ми будемо визнавати дипломи. Не будемо. Ну, це спільна позиція, всі розуміють, ми ніколи не визнаємо дипломи, ми ніколи не визнаємо ті заклади освіти, які там знаходяться. Але чи варто, наприклад, дитині, яка вчилася на медика, частково перевірити її

спеціальні знання і дати можливість продовжувати вчитися в Україні, думаю, що да. Ну, і з цим погоджуються, в принципі, всі.

Тому, да, це достатньо чутлива тема, вона насправді дуже тонка. Ми не хотіли ставити в законі якісь заборони прямі, скажімо так, ми намагалися їх обійти іншими механізмами нормотворчої техніки. Але це потужний сигнал під час нашої майбутньої деокупації цих регіонів. Це, перш за все, політично.

Сергій Валерійович, будь ласка.

КОЛЕБОШИН С.В. Хотілося б почути позицію Міністерства освіти не тільки по процедурі, а й по сутності того, що пропонується в законопроекті, бо їм це впроваджувати. Дякую.

ВИННИЦЬКИЙ М. Дякую.

Тоді, пане Сергію, скажу таким чином, що ми довго доходили до спільної позиції з пані Тамілою. Я думаю, що ми, в принципі, до неї і дійшли. Я повторюю, можливо, ще раз те, що сказав Сергій Віталійович, стосовно того, що в нас принципова позиція була і залишається, що документи, які видані на... будь-які документи, які видані на тимчасово окупованих територіях, будь-якою так званою владою: чи це буде російською в Криму, чи це буде терористичною в ДНР, чи це буде окупаційною в Запорізькій чи Херсонській областях, - в даному випадку ми однозначно їх визнавати не можемо. Відповідно мова йде якраз про терміни навчання, і ми намагалися виходити на, власне, позиції спільні стосовно результатів навчання, термінів навчання і так далі. Насправді найбільше деталізовано це є в статті 40-1 "Зміни до Закону "Про освіту", де є розписано фактично все. Можу сказати, що ще декілька таких моментів, які, можливо, спірні. Це якраз по 5 пункту цієї статті, де ми говоримо про те, що в обсязі не більше 75 відсотків загального обсягу освітньої програми можуть бути зараховані результати навчання. Тут можна дискутувати, чи це має бути 50, чи 60, чи 75. Тут вже будемо дискутувати, можливо, на етапі другого читання вже детальніше. Але, в будь-якому випадку, здається, що ми дійшли до спільних позицій.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Дякую, пане Михайле.

Роман Павлович, будь ласка.

ГРИЩУК Р.П. Я, дійсно, підтверджую, що в нас була доволі серйозна розмова з Тамілою, з Михайлом Винницьким, з головою комітету, з паном Олегом, де ми дві, можна казати, полярні позиції притягнули до спільного знаменника, і цей спільник знаменник вилився в цей законопроект.

Це дуже важливий сигнал, правильно говорить Іван Григорович, і нам важливо під час якраз обговорення цей сигнал правильно прокомунікувати, бо він може бути погано прокомунікований і зіграє в мінус всьому. Тому тут важлива правильна комунікація. Дуже прошу колег, які з різних фракцій і партій, зрозуміти, для чого це. Це за душі, ми боремося за душі, це не визнання в жодному разі окупаційних закладів освіти, це визнання знань, які наші громадяни, які знаходяться під окупацією, там отримали, для того щоб наші громадяни після звільнення окупованих територій, або навіть зараз, якщо вони мають змогу, звідти поїхали, змогли адаптуватись до життя в Україні і приносити користь Україні. Це важливі меседжі, які ми маємо донести для того, щоб правильно прочитали цей законопроект і потім правильно його імplementували.

Є кейси. Є кейси, от ми прямо з Олегом Ігоровичем і паном Михайлом Винницьким розбирали на прикладі одного студента повністю-повністю оцей от кейс. Закон потрібен, це не тільки нормативно-правові акти Кабінету Міністрів, це, дійсно, в законі ми маємо це дозволити. Дякую. Буду підтримувати.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Дякую, Роман Павлович.

Колеги, чи є ще хтось, хто бажає виступити? Да, пані Таміло, будь ласка.

ТАШЕВА Т.Р. Так, Сергію, дякую дуже.

Шановні колеги, в першу чергу хочу подякувати і Сергієві, і Романові, і пані Михайлу, і пану Олегові, з якими ми активно працювали, дійсно, над цим проектом закону. І, мені здається, ми вийшли на більш-менше як би такий спільний, да, знаменник, тому що по деяких, дійсно, частинах ми, не те щоб сперечалися, але просто аргументовано вели таку комунікацію.

Тому на даний момент ми, дійсно, взагалі не говоримо, і, принципі, коли ми говоримо про тимчасово окуповані території, будь-які документи, видані там, ми їх, дійсно, не визнаємо. І тут пан Михайло зазначив, що ми говоримо лише про визнання результатів навчання, або періодів навчання, - це перша як би складова

цього проекту закону. Друге: що документи про освіту та сама освіта, здобута на тимчасово окупованій території, вони, власне, не визнаються. І визнання результатів навчання за окремими спеціальностями, або професіями, не є можливими. І тут ми як би комунікували з колегами і з комітету, і з Міністерства освіти, що, наприклад, це стосується, звісно, що правників, військової освіти, міжнародного права, дипломатичних там якихось спеціалізацій, спеціальностей і так далі. Тому це, дійсно, дасть дуже важливу можливість нашим громадянам, які з різних причин не змогли виїхати в 2014 році або пізніше, або, наприклад, зараз досі лишаються на окупованій території, тому що цьоголітнім вступникам на момент окупації було по 8-9 років. Відповідно ми знаємо про випадки, коли батьки, наприклад, своїх дітей не відпускають на даний момент з окупованої території. Є дуже часто, знаєте, великі конфлікти в родині, коли батьки проросійські, а діти проукраїнські, і відповідно їм просто не дають документи на руки, щоб вони могли виїхати і здобувати освіту на території, підконтрольній українському уряду. Тому, звісно, що ми всі готуємося до деокупації. І, знаєте, фактично опрацювати такий механізм на даний момент на невеликій кількості поки що заявок, які будуть, я впевнена, до нас надходити, це було би дуже гарним таким стартом в майбутню роботу по реінтеграції. Ще раз щиро дякую.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Дякую, пані Таміло.

Колеги, чи є ще хтось, хто хоче додати до обговорення?

Якщо ні, шановні колеги, то, з вашого дозволу, тоді переходимо до голосування. Ставлю на голосування проект рішення комітету.

Перше. Керуючись положеннями частини третьої статті 93, частини першої та третьої статті 101 Регламенту Верховної Ради України, рекомендувати Верховній Раді України проект Закону України про внесення змін до деяких законів України щодо визнання результатів навчання осіб, які проживають на тимчасово окупованій території України (реєстраційний номер 9591), включити до порядку денного дев'ятої сесії Верховної Ради України, визначити його невідкладним та скоротити строки внесення альтернативних законопроектів.

Друге. Рекомендувати Верховній Раді України проект Закону реєстраційний номер 9591 за результати його розгляду в першому читанні прийняти за основу. Доповідачем від комітету на пленарному засіданні визначити голову комітету.

Хто – за? Прошу проголосувати. Бачу, бачу. Хто утримався?

ВОРОНОВ В.А. Воронов – за.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Дякую, Володимир Анатолійович.

Хто утримався? Проти? Немає.

Дякую, колеги. Рішення прийнято одногосно.

Ну, і другим пунктом порядку денного є пункт 2 – "Різне". Чи є в когось "Різне"?

КОЛЮХ В.В. В мене є питання одне.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Да, пане Валерію.

КОЛЮХ В.В. Шановні колеги, а коли ми заслухаємо позицію міністерства з приводу нового переліку спеціальностей? Мова йде не лише про агроінженерію, про яке на минулому засіданні комітету Олена Лис зауважила, і не про міжнародне право, про яке Юлія Миколаївна згадала, а зараз йде нагнітання ситуації щодо скасування такої спеціальності, як педіатрія, в медицині. Тобто це в суспільстві набуває таких ознак, досить серйозного негативу, тому комунікувати і міністерству, і нашому комітету треба якнайшвидше з цього питання. В іншому випадку, люди не розуміють, на що вони вчаться зараз, якщо скасується їхня спеціальність.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Пане Валерію, можна, звичайно, прямо зараз спробувати увійти в цю дискусію, але не варто. Ми на минулому засіданні комітету, на виїзному, ми домовилися, що ми окремо поставимо це контрольним питанням, невеличким, заслухаємо міністерство, поговоримо про це обов'язково. Зараз порядок, про який ви говорите, який скасовує, або укрупнює, або щось перекидає з галузі в галузь, знаходиться на громадському обговоренні в Міністерстві освіти і науки. Тому попередню зраду не треба розганяти, ще до кінця громадського обговорення досить довго. Але ми пробуємо встигнути, і встигнемо, в процесі.

І тому на найближче засідання комітету, планове, якщо я не помиляюся, вам буде всім розіслано от буквально, я думаю, сьогодні-завтра попередні порядки денних. На наступному тижні буде три засідання комітету, я одразу попереджаю:

в понеділок, у вівторок і в середу (28-го, 29-го і 30-го). Це будуть три різні засідання комітету з різними контрольними питаннями. І 28-го, на першому з них, одним з питань буде якраз, ми попросимо Міністерство освіти розказати про своє бачення порядку, який зараз на громадському обговоренні, зможемо задати всі свої запитання по ньому; кого потрібно, запросимо; і розберемося і з міжнародним правом, і з педіатрією, і з агроінженерією, і з усім іншим, які питання виникають. Тож, якщо ви не заперечуєте, колеги, то ми окремо присвятимо цьому питанню, щоб зараз ми не... міністерство в робочому порядку, не плигали з теми на тему, а одразу подивилися весь порядок, зібрали всі питання, які є, і одразу їх всі проговорили. Пане Валерію, о'кей?

КОЛЮХ В.В. Ні, звісно, о'кей. Головне, щоб ми встигли прокомунікувати з суспільством і заспокоїли людей.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Пане Олеже, ми ж не встигнемо ще завершити громадське обговорення до понеділка?

ШАРОВ О.І. До 8 вересня.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Чудово! Ми точно встигаємо, жодних проблем немає. Тому я думаю, що всі питання ми зможемо і підняти, і обговорити.

Пані Ганно, будь ласка. До нас долучилася пані Ганна Бондар, наша колега, депутат народний. Прошу.

БОНДАР Г.В. Добрий день. Дуже дякую за можливість долучитися до вашого комітету. Я з іншого комітету – Комітету державної влади, в який виходить саме містобудування, і моя тема: містобудування та архітектура. І я зрозуміла, що сьогодні не буде обговорюватися перелік спеціальностей, тому дуже прошу мене повідомити, коли буде обговорюватися, тому що в мене дуже серйозне питання. У нас в 2015 році була виключена з переліку спеціальностей "Архітектурна реставрація". Від того у нас практично вмирає, вже вмерла сфера. Всі наші звернення на Міністерство освіти не спрацювали. І я побачила певну маніпуляцію при роботі... *(Не чути)* Тож хотіла би долучитися до обговорення цього питання на тому комітеті, коли це буде... *(Не чути)*.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Пані Ганно, да, вже записали, секретаріат собі помітив. Ми вас запросимо в понеділок на засідання, без проблем, звісно. Я думаю, що і Міністерство освіти собі помітило, зробило помітку. Тому обов'язково, будь ласка, долучайтесь, запрошення вам надішлемо.

БОНДАР Г.В. Дякую.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Колеги, чи є ще в когось питання?

Якщо ні, то щиро дякую вам усім, що знайшли час і долучилися до засідання комітету. На цьому засідання Комітету з питань освіти, науки та інновацій вважаємо закритим. Всім гарного дня! І побачимось дуже скоро.